

Kmečka trgovina

Oboroževanje in kmečka trgovina

Ves svet se oborožuje, čeprav vse države zavajajo svojo miroljubnost. Narodi izdajajo ogromne vsote za orožje — toliko denarja, da bi lahko vse plavalo v bogastvu, če bi se naložil v druge, koristnejše svrhe. Pa tudi veliko oboroževanje ima svoj vpliv na svetovno trgovino, ne samo na trgovanje s kovinami in kemikalijami, ki se rabijo v vojne svrhe, temveč tudi na trgovino s kmečkimi pridelki. Tako mi sedaj prodajamo z lahkoto našo pšenico, ker si hočejo velike države napraviti ogromne zaloge žita za primer vojne. Prodajamo veliko živine in svinj v inozemstvo, kjer delajo iz mesa vojaške konzerve. Naše konje kupujejo razne inozemske vojaške komisije za svoje armade. Pa tudi za naš les se odpirajo lepši izgledi. Kajti les se še vedno zelo potrebuje v oboroževalni industriji. Tako se potrebuje les pri izdelavi letal, zlasti upognjen les. Tovarne za strelivo potrebujejo velike količine lesa za izdelavo zabojev za strelivo. Mnogo lesa je potrebno tudi pri izdelavi obrambnih črt in trdnjav. Tudi pri zidanju vojašnic je potreben les. Ne morejo biti brez lesa ladjedelnice. Oboroževanje bo moralo zato vsaj v neki meri dvigniti potrošnjo lesa in bo s tem tudi omogočilo počivljenje na mednarodnem lesnem trgu.

Število pridobitnih podjetij se je povečalo

Zbornica za TOI v Ljubljani je izdala seznam vseh pridobitnih podjetij v Sloveniji. Če ta najnovejši seznam primerjamo z lanskim, vidimo znaten napredek. Število podjetij — trgovin, industrij in obrtnih lokalov — se je zelo povečalo v primeri z lanskim letom. Število obrtnih lokalov se je povečalo za 428, število trgovin za 275, gostinskih obratov za 79, industrijskih obratov pa za dva. To povečanje je znak, da gospodarske razmere pri nas le niso tako slabe, kajti v tem primeru bi morale število pridobitnih podjetij padati, ne pa naraščati!

Izvoz sadja

Letošnji izvoz jabolk je bil precej velik in so samo s Pesnice, ki je največja izvozna postaja za sadje, odpremlili več sto vagonov jabolk s Kozjaka in Slovenskih goric. Seveda je bil izvoz mnogo večji, ker so odpremlili mnogo našega sadja tudi iz Ptujja, Ormoža in Gornje Radgone. Ker so letos v Nemčiji jabolka precej slabo obrodila, je tudi cena našega sadja ugodnejša. Naša jabolka se v Nemčiji prodajajo po 2.50—3.40 din za kg. Nemčija poleg mešančkov zelo cení bobovec, ker je pač najtrpežnejše jabolko.

Trgovina z žitom

Trgovina z žitom ni nič kaj živahna. Našim mlinom se nič ne mudi z nakupovanjem, pa tudi prodajalci ne silijo z blagom, ker pričakujejo, da se bo kmalu začela živahna izvozna sezona zlasti za pšenico. Prizad je dosedaj nakupil 13.500 vagonov pšenice. — Objavljene so vesti, da je med Nemčijo in nami dosežen sporazum za izvoz naše pšenice kakor tudi koroze letošnje žetve. Kontingent za pšenico za nemško tržišče znaša 20.000 vagonov, kontingent za koroza pa 10.000 vagonov. — Kakor trdijo, bi nova pogodba z Anglijo pripomogla k še boljji prodaji jugoslovanskega proizvoda na Angleških tržiščih. Kdaj se bodo pogajanja z Anglijo pričela, še ni točno, vendar domnevajo, da prično najkasneje januarja 1939. — V Banatu se sedaj prodaja pšenica po 150 do 156 din za 100 kg. Koroza, za katero je živahno povpraševanje zaradi precejšnjega izvoza, se trguje po 122—123 din stara, po 100 din pa nova, umetno sušena. Banatska pekovaška moka se prodaja po 247—255 din, krmilna moka št. 8 je po 110—112.50 din, otrobi po 97—99 din, oves se živahno kupuje za potrebe naše vojske po 142 do 155 din.

Goveja živina

Slinavka in parkijevka še vedno delata zgago. Znova se je ta bolezen pojavila v Mariboru ter je zopet za dalje časa zaprla mariborski sejem. Hudo rrsaja kuga v okolici Ljutomera, zlasti na Murskem polju, kjer so okužene cele vasi ter je veliko živine poginilo. V okrajih, kjer kuge ni, so živinski sejmi precej živahni ter je tudi cena sedaj primerna. Dosežene so bile na sejmih sledeče cene: Ljubljana: volj 3.75—5 din, krave 2.25 do 5 din, teleta 6.50—7.50 din. — Ptuj: volj 4.25 do 5.50 din, krave 2.50—4.25 din, bikli 4—4.50 din, amci 3.50—4.25 din, telice 4.25—5.50 din. — Za-

gorje ob Savi: volj 4—5.50 din, telice 4—5 din, idlavne krave 2.50—3 din, za plieno 2000 din za glavo. — Maribor: volj 5, 4.50 in 3.50 din, telice 5, 4.50 in 3.50 din, krave 4.50, 4 in 3 din, teleta 6.50 in 5 din. — Kranj: volj 6.25, 5.50 in 5 din, telice 6, 5.50 in 5 din, krave 5.50, 4.75 in 4.25 din, teleta 7.50 in 6—7 din. — Dol. Lendava: volj 6, 5 in 4 din, telice 5.50, 5 in 4 din, krave 3.50 in 3, teleta 7 in 6 din. — Dravograd: volj 5, 4.50 in 4, telice 5, 4.50 in 4 din, krave 4, 3.50 in 3 din, teleta 6.50 in 5 din. — Murska Sobota: bikli 5—5.50, 4—5 in 3.50—4 din, telice 4—4.50 in 4 din, krave 3.50, 3 in 2 din, teleta 5—6 in 4—5 din. — Ljutomer: telice 4, 3.50 in 3 din, krave 3 in 2.50 din, teleta 6 in 5 din. — Konjice: volj 4.50 in 4 din, telice 5 in 4.50 din, krave 4.50 in 4 din, teleta 5.50 in 5 din za 1 kg žive teže.

Svinje

Cene so v splošnem čvrste, mladim pujskom pa rastejo. — Na ptujski sejem je bilo prignanih 147 svinj in 171 prascev, prodanih pa vsega skupaj 113 komadov. Prasci 6—12 tednov stari so se plačevali po 80 do 165 din komad, pršutarji 7.25 do 8 din, debele svinje 8.25—8.50 din, plemenske 7—7.25 din za kg. — Na sejnu v Novem mestu so se prodajali mladi pujski 8—12 tednov stari po 100—180 din, pršutarji po 6—7.50 din, lepi špeharji po 8.50 din kg žive teže. — V Dravogradu so špeharji po 12, pršutarji po 10 din. — V Kranju so se prodajali mladi pujski 7—8 tednov stari po 140 do 240 din za glavo, špeharji so bili po 10.50, pršutarji pa po 8—9.50 din kg.

Konji

Na zadnjem ptujskem sejmu so se prodajali konji komad po 660 do 4800 din, žrebeta pa po 800 do 1750 din. Precej povpraševanja je bilo po

klavnih konjih, ki se zadnje čase zelo izvažajo na Dunaj.

Tržne cene v Mariboru

dne 12. novembra 1938

Meso: Goveje salo 15—16 din, slanina 14 do 15 din, pljuča 7—8 din, jetra 8—10 din, reberca 10—12 din, svinjsko meso 13—14 din, ribe 15—17 din, morske ribe 10—34 din, zajec 13—14 din za 1 kg.

Zelenjava: krompir 0.65—1.50 din kg, merica 5—6 din, čebula 2—4 din, česen 5—9 din kg, zelje glava 0.50—3 din, kisló zelje kg 3 din, repa 1 din, 6 komadov zelene paprike 1 din, karfijola komad 1—7 din, ohrovt komad 0.50—2 din, hren kg 8—9 din, zelena komad 0.50—2.50 din, buča 0.50—2 din, paradižniki kg 4—5 din, šopek peteršilja 0.50—1 din, glavната solata 0.50—1.50 din, endivija 0.25—1 din, kup motovilca, radiča, šplnače, vrtnega korenja in fižola v stročju 1 din, por komad 0.25—1 din, 2—4 komade kolerabe 1 din, luščen grah liter 7—12 din, 2—3 komade redkve 1 din, šopek majarona 0.50—1 din.

Sadje: jabolka 3—6 din, hruške 6—8 din, suhe slive 8—12 din, grozdje 5—12 din, celi orehi 10 din, luščeni orehi 26—32 din, kostanj 4—5 din za 1 kg, liter 1.50—2.50 din, pečen kostanj liter 6 din, šipek liter 3 din.

Žito: pšenica 1.50—1.75 din, rž 1.50 din, ječmen 1.50 din, koroza 1.25—1.50 din, oves 1 din, proso 1.50 din, ajda 1.25 din, fižol 2—3 din.

Mlečni izdelki: mleko liter 1.50—2 din, smetana liter 10 din, strovo maslo kg 24 din, čajno maslo 28—30 din, domači sir 10 din, jajca komad 0.75—1.25, konzervirana jajca kom. 1 din.

Perutnina: kokoš 18—25 din, par piščanec 20—60 din, gos 30—45 din, puran 30—70 din, raca 15—20 din.

Krma: sladko seno kg 0.70—0.80 din, pšenična slama 0.40—0.45 din.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Devetletni fant se poškodoval pri slamoreznici. Odkodnina? V. A. Svojega devetletnega fanta ste dali v varstvo in oskrbo staršem svoje žene. Nekega dne je prišel iz šole ter šel na skedenj, kjer so hlapci in deklet pripravljali rezanico. Porinil je nekaj slame v slamoreznico, pri tem pa — ker je manjkala zaščitna deska — segel predaleč, tako da mu je odrezalo tri prste. Vprašate, ali in kdo je odgovoren za to poškodbo in kaj bi smeli zahtevati iz naslova odkodnine. — V predmetnem primeru bo težko komu dokazati, da je zanemaril dolžno pažnjo nad fantom ter s tem zakrivil nezgodo, odnosno je zaradi malomarnosti ni preprečil, ker je fant že devet let star, stari starši po našem mnenju pač niso dolžni ga imeti vedno pred očmi, ako je fant pri normalnem razumu in mora vsakdanje nevarnosti že sam dovolj poznati in se jih znati varovati. Hlapci in deklet se lahko izgovarjajo, češ, da niso pazili na fanta, ker ni bil njim zaupan v varstvo. Odgovoren pa bi bil dotičnik, ki je slamoreznico pogagnjal in videl, ali pri primerni pazljivosti vsaj moral videti, da fant tlači slamo v slamoreznico (pri tem morda celo vedel, da manjka zaščitna deska), pa pogona ni ustavil. V primeru dokazane krivde bi moral dotičnik plačati stroške poškodovančevega zdravljenja, povrniti mu bodoči zaslužek, odnosno razliko na zaslužku, ako bo poškodovanec (deino) nezmožen za pridobivanje in mu plačati preteklim okolnostim primerno bolestnino. — Lastnik slamoreznice, pri kateri je manjkala zaščitna deska, bi lahko rekel, da je dotičnik, ki je imel s slamoreznico opravka, to vedel in da (lastnik) pač ni mogel predvidevati, da bo segal v slamoreznico devetleten fant. V eventualnem sporu bi bila odločba odvisna od presoje sodnikov v zadnji inštanci, kajti zakon ne ureja posameznih konkretnih primerov, marveč določa le splošna pravila.

Odvetnik zahteva plačilo, čeprav poverjenega posla ni pravilno dovršil. S. A. Najeli ste si odvetnika, da uredi Vašo »zaščitno zadevo«. Pravite, da je izpustil vnesti znesek 25.000 din v zvezi Vašemu ponovnemu opozorilu in zahteva sedaj plačilo. Na posamezna vprašanja Vam odgovarjamo: Odvetnik mora delovati v poverjenem poslu, dokler traja pooblastilo, ter je odgovoren stranki, če ga ne izvrši. Odvetnik je upravičen, odpovedati svoji stranki zastopanje; vendar pa

jo mora zastopati še 30 dni od dne, ko ji je vročil odpoved, kolikor jo je treba zaščititi škodljivih pravnih posledic. — Ali je odvetnik poverjeni posel pravilno dovršil, temeljem Vaših pomanjkljivih navedb žal ne moremo presoditi. Ako dolgujete navedenih izpuščenih 25.000 din zasebniku, tedaj tega dolga ni trebalo iznašati pred sodiščem, odnosno pred sodiščem prositi za njegovo znižanje, ker so sodišča vršila znižanja le dolgov nasproti denarnim zavodom in zadržam, navedenim v členu 7. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Znižanje dolga z zasebnikom lahko uredite potem zamenjavo zadolžnic pred občino, za kar imate še vedno čas. Za znižanje dolga nasproti denarnemu zavodu je rok za vložitve zadevne prošnje že potekel in bi morali plačati cel, neznižan dolg, pri čemer bi Vam odvetnik jamčil za škodo, ako jo je zakrivil z opustitvijo navedbe takega dolga. Enako bi Vam jamčil odvetnik za škodo, ako bi Vam bilo sodišče dovolilo večjo znižbo (nad 30 do 50%), ko bi bilo vedelo za izpuščen dolg. — Pritožbe zoper odvetnike se morejo iznesti (lahko pisмено) pred odvetniško zbornico v Ljubljani. Pazite, da ne boste pisali kaj žaljivega, marvč navedli le dejstva. Ako bi Vas odvetnik tožil na plačilo nagrade, morate seve v pravdi navesti, zakaj je po Vašem mnenju ni zaslužil.

I. I. večletni naročnik. Sprejeli smo Vaš ponovni, obširni dopis. Okolnost, da je vdova pododavano posestvo prepustila dvema sinovoma s kupno pogodbo in ne z izročilno pogodbo, ne izpreminja na že danih Vam odgovorih ničesar. Vsekakor poskusite najprej doseči poravnavo brez sodnega postopanja, le s posredovanjem sodnika, ki naj na kak uradni dan povabi vas vse v to svrhu k sebi. Mnenja smo, da sodnik ne bo javil po službeni dolžnosti pristojni oblasti tega, kar ste omenili. — Tudi vpliva notarjevga se Vam ni treba bati; saj nima pri takih poskusih poravnave ničesar opraviti. — Ako bosta kupca materinega posestva po smrti matere zadrževala, da sta kupnino že plačala, bo v primeru, ako se izkaže, da mati-prodajalka ni izstavljala pobotnice za posamezne sprejete zneske, niti ni vodila o njih kake druge evidence, pač težko dokazati, da in koliko še dolgujeta. Poskusite zvedeti od matere, koliko kupca še dolgujeta, ter doseči, da bo o tem napravila zapis in o sprejetih zneskih vedno izdajala pobotnice.